

Sygn. akt II AKo 103/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 września 2012 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	:SSA Alina Kamińska (spr.)
Sędziowie	:SSA Halina Czaban SSA Janusz Sulima
Protokolant	:Monika Wojno

bez udziału stron

po rozpoznaniu w sprawie **T. S.**

wniosku pełnomocnika wnioskodawcy

w przedmiocie wznowienia postępowania zakończonego wyrokiem z dnia 18 marca 2008r. Sądu Okręgowego w Suwałkach w sprawie II Ko 181/07

na podstawie art. 540§ 2 kpk w zw. z art. 547§2kpk

I. *wznawia w stosunku do T. S. postępowanie w sprawie II Ko 181/07 zakończone wyrokiem Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 18 marca 2008r.*

II. *uchyla wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 18 marca 2008r. sygn. akt II Ko 181/07 i przekazuje sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania.*

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 18 marca 2008r. Sąd Okręgowy w Suwałkach w sprawie II Ko 181/07 na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149 z późn. zm.) zasądził od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy T. S. kwotę 7893 złotych tytułem odszkodowania oraz kwotę 5760 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z wykonania decyzji o internowaniu; to jest łącznie kwotę 13653 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku. Oddalił wnioski w pozostałym zakresie i kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Wyrok ten nie został zaskarżony i w dniu 17 kwietnia 2008 roku uprawomocnił się.

W dniu 16 maja 2012 r. (data wpływu pisma), T. S. złożył wniosek o „zasądzenie częściowego odszkodowania” w wysokości trzech milionów złotych wskazując, że swoje żądanie opiera na prawnej podstawie związanej ze zmianą

ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2012 r. w sprawie II Ko 106/12 Sąd Okręgowy w Suwałkach, przyjmując za podstawę prawną przepis art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., a za podstawę faktyczną „res iudicata”, postępowanie w sprawie umorzył, a kosztami procesu obciążył Skarb Państwa.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku postanowieniem z dnia 20 lipca 2012r. w sprawie sygn. akt II AKz 219/12 utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie.

W dniu 8 sierpnia 2012 roku (data wpływu pisma), pełnomocnik T. S. - na mocy art. 540§2 kpk, art. 544§1 kpk i art. 547§2 kpk – wystąpił z wnioskiem o:

- 1) wznowienie postępowania, zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 18 marca 2008r., sygn. akt II Ko 181/07 w oparciu o treść art. 540§2 kpk, art. 544§1 kpk i art. 547§2 kpk.
- 2) uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego w Suwałkach z dnia 18 marca 2008r., sygn. akt II Ko 181/07
- 3) przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Suwałkach

W odpowiedzi na powyższy wniosek o wznowienie Prokurator wniósł o jego nieuwzględnienie.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Wniosek pełnomocnika wnioskodawcy jest zasadny i zasługuje na uwzględnienie.

Trybunał Konstytucyjny wyrokiem z dnia 1 marca 2011 roku wydanym w sprawie P 21/09 jednoznacznie przesądził o niekonstytucyjności przepisu art. 8 ust. 1a ustawy z dnia 23 lutego 1991 roku o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149, z 1993 r. Nr 36, poz. 159, z 1995 r. Nr 28, poz. 143, z 1998 r. Nr 97, poz. 604, z 2002 r. Nr 240, poz. 2055, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2007 r. Nr 191, poz. 1372 oraz z 2009 r. Nr 14, poz. 74), dodanego ustawą z dnia 19 września 2007 r. o zmianie ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 191, poz. 1372), stwierdzając, że przepis ten jest niezgodny z art. 64 ust. 2 w związku z art. 32 ust. 1 i art. 2 oraz z art. 41 ust. 5 w związku z art. 77 ust. 1 i art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Zakwestionowany przez Trybunał przepis przewidywał ograniczenie wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia do kwoty 25.000 złotych. Nie dotyczył jedynie osób, które były represjonowane z powodu działalności mającej miejsce przed dniem 31 grudnia 1956 roku (art. 8 ust. 1b ustawy lutowej) bądź tych, które w wyniku wykonania orzeczeń albo decyzji, o których mowa w art. 8 ust. 1, poniosły śmierć (art. 8 ust. 1c ustawy lutowej). Nadmienić należy, że w wyroku tym Trybunał także orzekł o niekonstytucyjności przepisu art. 8 ust. 1d cytowanej ustawy, który również przewiduje ograniczenie w przyznawaniu odszkodowania i zadośćuczynienia osobom represjonowanym za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Uznanie niekonstytucyjności art. 8 ust 1a ustawy lutowej nie spowodowało jednakże automatyzmu zastosowania art. 540§2 kpk w każdej sprawie, w której przepis ten stanowił podstawę zasądzenia roszczenia wynikającego z represji związanych z działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, niezależnie od jej realiów.

Wyrok Trybunału Konstytucyjnego oznacza możliwość wznowienia postępowania, ale pod warunkiem, że przy rozstrzygnięciu tych spraw zastosowanie znalazł art. 8 ust. 1a ustawy lutowej, żądania wniosku przekroczyło kwotę 25.000 złotych i poniesiona szkoda i krzywda przekraczały w rzeczywistości przewidziane w ustawie 25.000 zł. (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 września 2011r., sygn. akt II KO 51/11).

Wydany w dniu 18 marca 2008 roku wyrok Sądu Okręgowego w Suwałkach w sprawie II Ko 181/07, z wniosku pełnomocnika T. S., został oparty na uznanym przez Trybunał Konstytucyjny za niekonstytucyjny przepisie art. 8 ust 1a

ustawy lutowej. (wprawdzie przepis ten nie został przywołany wprost jednakże akta wskazują na tę właśnie podstawę). Z akt sprawy wynika, także, że wolą wnioskodawcy było dochodzenie roszczenia w wysokości przekraczającej ustawowe ograniczenie. Wnioskodawca mówiąc o żądaniu 25.000 zł. stwierdzał „bo i tak nie jest wielka ta kwota...”, co też podkreślał w swoim piśmie z dnia 20 lutego 2008 r.” występuję tylko o częściowe odszkodowanie...” aby ostatecznie ograniczyć swoje żądanie sformułowane we wniosku do maksimum ustawowego.

Wprawdzie w realiach tej sprawy Sąd Okręgowy ograniczył wydane orzeczenie do zasądzenia na rzecz T. S. kwoty 7893 złotych tytułem odszkodowania oraz kwoty 5760 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z wykonania decyzji o internowaniu; to jest łącznie do kwoty 13653 złotych, to jednakże w uzasadnieniu wyroku jednoznacznie wskazał, że ustalając wysokość łącznej kwoty odszkodowania oraz zadośćuczynienia, miał na względzie limitujący Sąd art. 8 ust.1a „ustawy lutowej”, co wprost zostało powołane w motywach rozstrzygnięcia. Sąd bowiem przyjął, że skoro najdłuższe internowanie w kraju trwało do 12 miesięcy, a przyznana kwota za doznaną krzywdę nie może przekroczyć 25.000 złotych, to internowanie T. S. trwające niespełna 5 miesięcy dawało asumpt do zasądzenia jedynie kwoty 5760zł tytułem zadośćuczynienia.

Z powyższego wynika, że zawarte w niekonstytucyjnym przepisie art. 8 ust. 1 a wskazanie górnej wysokości odszkodowania ograniczyło Sąd w tym zakresie i że Sąd w przypadku braku tego limitu mógłby orzec kwotę tytułem zadośćuczynienia wyższą aniżeli przyjęta w wyroku.

Zatem w sytuacji wyrażonego stanowiska Sądu meriti odwołującego się do ograniczeń wynikających z obowiązującego w czasie orzekania stanu prawnego nie sposób nie zgodzić się z argumentacją pełnomocnika wnioskodawcy, iż orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego przekłada się wprost na ocenę sytuacji procesowej jego mocodawcy, co czyniło zasadnym podjęcie decyzji jak w sentencji i przekazanie sprawy – zgodnie ze złożonym wnioskiem – do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Suwałkach.

A.